

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ ต่อการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ชนิดศึกษาสองกลุ่ม มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวัดก่อนและหลัง (nonequivalent control group pretest - posttest design)

3.1 ลักษณะประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

กลุ่มตัวอย่าง คือสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยเลือกตัวอย่างแบบเลือกเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์ (purposive sampling) จำนวน 60 ราย โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ

1. อายุ 20 ปีขึ้นไป
2. สามารถเข้าใจและสื่อสารภาษาไทยได้
3. ไม่เคยมีประวัติเป็น โรคมะเร็งเต้านมมาก่อน
4. ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 ราย (Gay, 1987 cited in Dempsey & Dempsey, 1992) ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่คนละโรงงาน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับการตอบรับจากโรงงาน 2 โรงงานที่ยินดีให้ร่วมมือในการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยสุ่มให้โรงงานหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองคือกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 33 ราย และให้อีกโรงงานหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมคือกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและวิธีการตรวจเต้านมด้วยตนเองซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 35 ราย การที่กลุ่มควบคุมได้รับเอกสารเนื่องจากข้อจำกัดทางจริยธรรมในการวิจัยกับมนุษย์ ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดกลุ่ม

ควบคุมให้ไม่ได้รับการให้ข้อมูล สำหรับการควบคุมตัวแปรภายนอกของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษากระทำโดยจัดให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีลักษณะคล้ายคลึงกันในเรื่องของประเภท ลักษณะของงานที่ทำ ขนาด และระบบประกันสังคมของโรงงาน และใช้วิธีการจับคู่ (matching) ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยพิจารณาตามกลุ่มอายุ และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

1. วิดีโอเทปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับมะเร็งเต้านม ความสำคัญของการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และวิธีการตรวจเต้านมด้วยตนเอง สร้างตามหลักการของสมาคมมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา แปลเป็นภาษาไทยโดยศูนย์ถันยรักษ์ ดัดแปลงโดยนันทิยา สุขวนาชัย และตรวจสอบเนื้อหาและความถูกต้องโดยศาสตราจารย์แพทย์หญิงมาลัย มุตตารักษ์(2541) มีความยาวประมาณ 9 นาที

2. หุ่นจำลองเต้านม (SIMA models) ของบริษัทโกมาร์ด (Gaumard scientific company) ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งสามารถใช้ตรวจหาความผิดปกติของก้อนบริเวณเต้านมโดยวิธีการคลำ จากรูปแบบของเต้านมที่สร้างไว้ ประกอบกับตัวหุ่น 7 แบบ ในแต่ละแบบจะสามารถตรวจหาความผิดปกติได้ต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เต้านมแบบที่ 1 และแบบที่ 3 ซึ่งมีลักษณะดังนี้คือ เต้านมแบบที่ 1 เป็นแบบของเต้านมปกติ ใช้คลำดูการเคลื่อนไหวของต่อมน้ำนม และเส้นแนวฐานของเต้านมและเต้านมแบบที่ 3 เป็นแบบของเต้านมที่เป็นเนื้องอกที่เป็นอันเดียว มีลักษณะเป็นก้อนกลมเคลื่อนที่ได้ ไม่ติ่งรังเนื้อเยื่อ แสดงให้เห็นว่าเป็นก้อนเนื้องอกธรรมดาที่พบได้บ่อยในสตรี เหตุผลที่เลือกใช้เต้านมแบบที่ 1 และแบบที่ 3 เนื่องจากเป็นลักษณะของเต้านมปกติและเป็นแบบก้อนเนื้องอกที่จะสามารถคลำพบได้ในระยะเริ่มแรกของมะเร็งเต้านม

3. เอกสารการตรวจเต้านมด้วยตนเอง สร้างโดยบริษัท เซริง (กรุงเทพ) จำกัด ซึ่งมีเนื้อหาและรูปภาพประกอบเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม หลักการ วิธีการ และขั้นตอนในการตรวจเต้านมด้วยตนเองตามหลักของสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งไม่มีการโฆษณาใดๆทั้งสิ้น (ภาคผนวก ก)

4. การพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้เพื่อส่งเสริมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง สำหรับสตรีที่ทำงานในโรงงาน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดระบบการพยาบาลแบบสนับสนุน และให้ความรู้ของโอเร็ม (Orem, 1995) ซึ่งมีรายละเอียดคือ ผู้วิจัยจะให้การพยาบาลเป็นรายกลุ่ม ๆ ละประมาณ 15 คน โดยในแต่ละกลุ่มจะพบผู้วิจัย 4 ครั้ง (ภาคผนวก ข) ซึ่งการพยาบาลแบบสนับสนุน และให้ความรู้ในครั้งแรกและครั้งที่ 2 ประกอบด้วยการสอนและให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม และการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ผ่านทางวิดีโอเทปและแผ่นพับร่วมกับการใช้หุ่นจำลองเต้านม สำหรับการสาธิตและฝึกตรวจเต้านม การสนับสนุนชี้แนะถึงประโยชน์และแนวทางที่ถูกต้อง ส่งเสริมประสบการณ์ในการเรียนรู้ ชมเชย ให้กำลังใจ และเพิ่มความมั่นใจในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง โดยการสร้างสัมพันธภาพ การถาม-ตอบ การร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกัน วางแผน ตั้งเป้าหมาย และหาแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง และระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยกันเอง และให้การพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้อย่างต่อเนื่องในครั้งที่ 3 และครั้งที่ 4 ประกอบด้วย กิจกรรมการติดตามและการประเมินผลการตรวจเต้านมด้วยตนเองของ สตรีกลุ่มตัวอย่าง จัดสิ่งแวดล้อมให้สตรีกลุ่มตัวอย่างได้พบปะพูดคุยกับผู้วิจัย และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มตัวอย่างด้วยกันเอง ซึ่งผู้วิจัยประเมินถึงการปฏิบัติการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ทบทวนความรู้และวิธีการในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ให้สตรีกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลย้อนกลับ และสนับสนุนชี้แนะให้กำลังใจแก่สตรีกลุ่มตัวอย่างในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ชี้แนะแหล่งประโยชน์ ร่วมกันค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง หาสาเหตุและแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อให้สตรีกลุ่มตัวอย่างสามารถตรวจเต้านมด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องและคงไว้ซึ่งความต่อเนื่อง นอกจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างบันทึกการตรวจเต้านมด้วยตนเองในแบบบันทึกการตรวจเต้านมด้วยตนเอง เพื่อประเมินผลของการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางที่ร่วมกันพิจารณาแก้ไข

5. แบบสังเกตความถูกต้องในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง (ภาคผนวก ค) ซึ่งสร้างโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนในการตรวจเต้านมด้วยตนเองตามหลักการตรวจของสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา (American Cancer Society, 2000a) ลักษณะข้อความ เป็นคำบรรยายขั้นตอนการตรวจเต้านมด้วยตนเอง จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีลักษณะคำตอบคือ ปฏิบัติถูกต้อง ปฏิบัติไม่ถูกต้อง และไม่ปฏิบัติ โดยปฏิบัติถูกต้องหมายถึงการกระทำที่ถูกต้องตามหลักการในกิจกรรมนั้นๆ ปฏิบัติไม่ถูกต้องหมายถึงการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามหลักการในกิจกรรมนั้นๆ และไม่ปฏิบัติหมายถึงไม่ได้กระทำในกิจกรรมนั้น โดยประเมินเป็น 2 ระดับคือ ถ้าปฏิบัติไม่ถูกต้อง

หรือไม่ปฏิบัติให้คะแนนเท่ากับ 0 แต่ถ้าปฏิบัติถูกต้องให้คะแนนเท่ากับ 1 ซึ่งจะมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 0-10 การแปลผลคะแนนที่ได้หากคะแนนสูงหมายถึง มีการตรวจเต้านมด้วยตนเองได้ถูกต้องมากกว่า

6. แบบบันทึกการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ซึ่งสร้างโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยการบันทึกจำนวนครั้งในการตรวจ ช่วงเวลาในการตรวจ วิธีการที่ใช้ในการตรวจ และปัญหาหรือสาเหตุที่ไม่ได้ตรวจเต้านมด้วยตนเอง (ภาคผนวก ง)

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสตรีกลุ่มตัวอย่างสร้างโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และข้อมูลทางสุขภาพได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การรับรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและการตรวจเต้านมด้วยตนเอง แหล่งข้อมูลที่ทำให้ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม และประสบการณ์การตรวจเต้านมด้วยตนเอง (ภาคผนวก จ)

2. แบบสอบถามการตรวจเต้านมด้วยตนเอง (ภาคผนวก ฉ) ซึ่งสร้างโดยผู้วิจัยตามหลักเกณฑ์ของสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา (American Cancer Society, 2000a) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการตรวจเต้านมด้วยตนเอง จำนวน 14 ข้อ แต่ละข้อมีลักษณะคำตอบ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง และไม่ปฏิบัติ โดยประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับคือ คำตอบไม่ปฏิบัติซึ่งหมายถึงไม่เคยกระทำการกิจกรรมนั้นเลยให้คะแนนเท่ากับ 0 ปฏิบัติบางครั้งซึ่งหมายถึงมีการกระทำการกิจกรรมนั้นเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอให้คะแนนเท่ากับ 1 และปฏิบัติทุกครั้งซึ่งหมายถึงมีการกระทำการกิจกรรมนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอทุกครั้งให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนนทั้งหมดมีช่วงคะแนนระหว่าง 0-28 คะแนน การแปลผลคะแนนที่ได้หากคะแนนสูง หมายถึงมีการตรวจเต้านมด้วยตนเองดีกว่า

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพทั้งความตรงทางด้านเนื้อหา/ภาษา และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง ดังนี้คือ

1. วิดีโอเทปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับมะเร็งเต้านม ความสำคัญของการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และวิธีการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสมาคมมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งแปลโดยศูนย์ฉันทน์รักษ์ และได้ตรวจสอบเนื้อหาและความถูกต้อง โดยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงมาลัย มุตตารักษ์ (2541)
2. หุ่นจำลองเต้านม (SIMA models) ของบริษัทกอมาร์ด (Gaumard scientific company) ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้ผ่านการรับรองในด้านมาตรฐานการผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์แล้ว
3. เอกสารการตรวจเต้านมด้วยตนเอง สร้างโดยบริษัท เซริง (กรุงเทพ) จำกัด ซึ่งได้ตรวจสอบความตรงในเนื้อหาแล้ว โดยคณะแพทย์ผู้ทรงคุณวุฒิของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 ท่าน คือ พ.ญ.กอบจิตต์ ลิ้มปพยอม, น.พ.นิมิต เศษไกรชนะ, น.พ.อรรถพร ใจสำราญ, น.พ.ดำรง เจริญประยูร และ น.พ.ประมวล วีรุตมเสน
4. การพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้เพื่อส่งเสริมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง สำหรับสตรีที่ทำงานในโรงงาน ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ข) ประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคมะเร็งเต้านม 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและทฤษฎีการพยาบาลของโอเร็ม 4 ท่าน หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้กับสตรีที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 ราย ภายใต้การสังเกตและให้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง เพื่อนำมาปรับให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างจริง
5. แบบสอบถามการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา โดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ข) ประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคมะเร็งเต้านม 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและทฤษฎีการพยาบาลของโอเร็ม 4 ท่าน ในครั้งแรกผู้วิจัยนำมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index : CVI) ได้เท่ากับ 0.6 ซึ่งในเครื่องมือที่สร้างขึ้นใหม่ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 ขึ้นไป จึงจะยอมรับได้ (David, 1992) ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาปรับเนื้อหาและภาษาของแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้งเป็นครั้งที่สอง จากนั้นจึงนำมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหาอีกครั้งได้เท่ากับ 0.97 (ภาคผนวก ข) ในส่วนของการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ไปทดลองใช้กับสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 40 ราย หลังจากนั้นทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 (Polit & Hungler, 1999) จึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

6. แบบสังเกตความถูกต้องในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ผู้วิจัยนำไปตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา โดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ข) ประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคมะเร็งเต้านม 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและทฤษฎีการพยาบาลของโอเร็ม 4 ท่าน ในครั้งแรกผู้วิจัยนำมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหาได้เท่ากับ 0.79 ซึ่งในเครื่องมือที่สร้างขึ้นใหม่ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 ขึ้นไป จึงจะยอมรับได้ (David, 1992) ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาปรับเนื้อหาและภาษาของแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบอีกครั้งเป็นครั้งที่สอง จากนั้นจึงนำมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหาอีกครั้งได้เท่ากับ 0.81 (ภาคผนวก ข) ในส่วนของการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ จากนั้นผู้วิจัยนำไปหาความเชื่อมั่นของการสังเกต (interrater reliability) โดยใช้ผู้สังเกตสองคนซึ่งทำการสังเกตการตรวจเต้านมในสตรีที่ทำงานในโรงงานจำนวน 30 ราย โดยสังเกตพร้อมๆกัน และนำผลที่ได้จากการสังเกตไปคำนวณหาค่าความสอดคล้องที่สังเกตได้โดยใช้ Kappa statistic ได้ค่าความสอดคล้องที่สังเกตได้เท่ากับ 0.89 (Brennan & Hays, 1992)

3.4 การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงถึงโครงการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยสังเขปให้กลุ่มตัวอย่างทราบ ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างเอง ไม่มีการบังคับใดๆ และอธิบายให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะถอนตัวออกจากการวิจัยได้ทุกเมื่อถ้าต้องการและจะไม่มีผลเสียใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่างข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และมีการใช้รหัสแทนชื่อจริงของกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย ข้อมูลที่ได้มานี้จะนำมาใช้เฉพาะในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น และนำเสนอข้อมูลโดยรวม ขั้นตอนและวิธีการในการศึกษาไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างจะได้รับประโยชน์เกี่ยวกับความรู้และวิธีการในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง หากกลุ่มตัวอย่างมีปัญหา ไม่สบายใจหรือไม่สะดวกใจเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยินดีช่วยเหลือให้คำแนะนำหรือปรึกษาตามความเหมาะสม หรือถ้าหากกลุ่มตัวอย่างต้องการข้อมูลเพิ่มเติมหรือต้องการทราบผลการวิจัย ผู้วิจัยยินดีที่จะให้รายละเอียดตามต้องการ หรือสอบถามเป็นการส่วนตัวได้ ดังมีรายละเอียดในภาคผนวก ฉ

3.5 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงาน ดำเนินการรวบรวมข้อมูล และดำเนินการในการให้การพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้กับกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้จัดการฝ่ายบุคคลของโรงงาน เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อโรงงานใดตอบให้ความร่วมมือในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบผู้จัดการฝ่ายบุคคลของโรงงานอีกครั้ง เพื่อประสานงานในการพบกับกลุ่มตัวอย่าง
3. เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบรับยินดีเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ โดยเลือก 2 โรงงาน ซึ่งโรงงานหนึ่งจัดอยู่ในกลุ่มทดลอง 33 ราย และอีกโรงงานหนึ่งจัดให้อยู่ในกลุ่มควบคุม 35 ราย
4. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลในกลุ่มควบคุม โดยชี้แจงกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับขั้นตอนการทำวิจัย การรวบรวมข้อมูลและการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มควบคุม จากนั้นให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการตรวจเต้านมด้วยตนเอง หลังจากนั้นให้ผู้ช่วยวิจัยแจกเอกสารแผ่นพับเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและวิธีการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการตรวจเต้านมด้วยตนเองครั้งที่ 2 จะกระทำในอีก 3 เดือน
5. ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลในกลุ่มทดลอง โดยชี้แจงกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับขั้นตอนการทำวิจัย การรวบรวมข้อมูลและการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มทดลอง จากนั้นให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการตรวจเต้านมด้วยตนเอง สำหรับการให้การพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ให้เป็นรายกลุ่มๆ ละ 15 ราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สตรีกลุ่มตัวอย่างได้พิจารณาเกี่ยวกับการตรวจเต้านมด้วยตนเอง เลือกและตัดสินใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติการตรวจเต้านมด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยพบกับกลุ่มตัวอย่าง 4 ครั้ง ดังนี้

5.1 พบครั้งที่ 1 ใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยมีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องมะเร็งเต้านม ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และมีทักษะในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

5.1.1 สร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับสตรีกลุ่มตัวอย่างพูดคุย ชักถามแบบเป็นกันเองในเรื่องภาวะสุขภาพโดยทั่วไปและเรื่องมะเร็งเต้านมกับการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีกลุ่มตัวอย่าง แสดงความสนใจและยินดีที่จะเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาหรือช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในตัวผู้วิจัย

5.1.2 ผู้วิจัยสอนและให้ข้อมูล โดยให้สตรีกลุ่มตัวอย่างดูวิดีโอเทปเรื่องการตรวจหามะเร็งเต้านม โดยการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ซึ่งมีความยาวประมาณ 9 นาที และมีเนื้อหาเรียงตามลำดับดังนี้คือ ความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม ความสำคัญและประโยชน์ของการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และวิธีการตรวจเต้านมด้วยตนเอง

5.1.3 ผู้วิจัยสาธิตการตรวจเต้านม ตามหลักการของสมาคมโรคมะเร็งแห่งสหรัฐอเมริกา โดยใช้หุ่นจำลองเต้านมให้สตรีกลุ่มตัวอย่างดู หลังจากนั้นให้สตรีกลุ่มตัวอย่างได้ฝึกปฏิบัติการตรวจเต้านม โดยให้คลำเต้านมของตนเอง ในระหว่างฝึกตรวจเต้านมนั้น ผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้สตรีกลุ่มตัวอย่างได้ซักถามถึงปัญหาต่างๆในการตรวจเต้านม และถ้าสตรีกลุ่มตัวอย่างตรวจได้ถูกต้อง ผู้วิจัยก็จะชมเชยและให้กำลังใจ แต่ถ้าในขณะที่ฝึกปฏิบัติสตรีกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาหรือตรวจได้ไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะให้คำแนะนำและชี้แนะถึงวิธีในการตรวจที่ถูกต้อง และสนับสนุนให้กำลังใจจนสตรีกลุ่มตัวอย่างมั่นใจว่าสามารถตรวจเต้านมได้ด้วยตนเอง

5.1.4 นัดหมายกับสตรีกลุ่มตัวอย่าง ในการพบครั้งที่ 2 ในอีกวันต่อมา

5.2 ครั้งที่ 2 เป็นการพบในวันที่ 2 ใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความมั่นใจและเพิ่มทักษะในการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อส่งเสริมให้สตรีกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจและความพยายามในการตรวจเต้านมด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง และต่อเนื่อง ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

5.2.1 ผู้วิจัยให้สตรีกลุ่มตัวอย่างสาธิตย้อนกลับการตรวจเต้านมกับหุ่นจำลองเต้านมที่มีก้อนเนื้ออกจำลอง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างสาธิตย้อนกลับการตรวจเต้านมกับหุ่นจำลองเต้านมนั้น ผู้ช่วยวิจัยจะเป็นผู้สังเกตความถูกต้องในการตรวจ โดยใช้แบบสังเกตความถูกต้องในการตรวจเต้านมด้วยตนเองที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ในการสาธิตย้อนกลับถ้าสตรีกลุ่มตัวอย่างรายใดตรวจได้ไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยก็จะให้คำชี้แนะถึงวิธีการที่ถูกต้องหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างสาธิตการตรวจเสร็จเรียบร้อยแล้ว และสนับสนุนให้สตรีกลุ่มตัวอย่างมีความมั่นใจในการตรวจด้วยตนเองที่บ้านต่อไป แต่ถ้าสตรีกลุ่มตัวอย่างรายใดตรวจได้ถูกต้องผู้วิจัยก็จะสนับสนุนโดยการชมเชยและให้กำลังใจ หลังจากนั้นผู้วิจัยใช้การชี้แนะ และสร้างสิ่งแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้สตรีกลุ่มตัวอย่างได้ซักถามข้อสงสัย และกระตุ้นให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และผู้วิจัยตอบคำถาม ให้ข้อมูล และชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม

5.2.2 ผู้วิจัยสรุปบททวนถึงวิธีการตรวจเต้านมด้วยตนเองและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ประโยชน์และวัตถุประสงค์ของการตรวจเต้านมด้วยตนเองอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ และผู้วิจัยให้สตรีกลุ่มตัวอย่างร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการตรวจเต้านมด้วยตนเองอย่างถูกต้อง

และเป็นประจำทุกเดือน รวมทั้งการทบทวนลำดับขั้นตอนการปฏิบัติการตรวจเด้านมด้วยตนเอง กำหนดแผนที่จะตรวจเด้านมด้วยตนเอง และตั้งเกณฑ์เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติกิจกรรมการตรวจเด้านมด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะมีบทบาทชี้แนะ สนับสนุน และเป็นผู้ให้ คำปรึกษาแก่สตรีกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะแจกเอกสารแผ่นพับ ซึ่งมีรูปภาพและเนื้อหา เกี่ยวกับวิธีการตรวจเด้านมด้วยตนเอง ให้แก่สตรีกลุ่มตัวอย่างไว้อ่านทบทวนและดูเป็นตัวอย่างใน การปฏิบัติเองที่บ้าน

5.2.3 นัดหมายกับสตรีกลุ่มตัวอย่าง เพื่อติดตามประเมินผลการตรวจเด้านม ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยจะมาพบอีกใน 4 สัปดาห์

5.3 พบครั้งที่ 3 เป็นการพบกับสตรีกลุ่มตัวอย่าง ห่างจากการพบครั้งที่สอง 4 สัปดาห์ ใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยมีเป้าหมายเพื่อประเมินการตรวจเด้านมด้วยตนเองของสตรีกลุ่มตัวอย่าง เพิ่มแรงจูงใจ เพิ่มความมั่นใจในการตรวจเด้านมด้วยตนเอง และคงความพยายามในการตรวจเด้านมด้วย ตนเองอย่างถูกต้องและต่อเนื่องต่อไป ประกอบด้วยกิจกรรม ดังต่อไปนี้

5.3.1 ผู้วิจัยเข้าพบกับสตรีกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่ม โดยกระตุ้นให้เกิดสัมพันธภาพ ที่ดีเพิ่มขึ้นระหว่างผู้วิจัยและสตรีกลุ่มตัวอย่าง

5.3.2 ติดตามและประเมินการตรวจเด้านมด้วยตนเองของสตรีกลุ่มตัวอย่าง โดย ให้สตรีกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายบันทึกการตรวจเด้านมด้วยตนเองในแบบบันทึกการตรวจเด้านมด้วย ตนเองเป็นรายบุคคล เพื่อประเมินผลของและปัญหาในการตรวจเด้านมด้วยตนเอง

5.3.3 ผู้วิจัยจัดสิ่งแวดล้อมโดยจัดให้สตรีกลุ่มตัวอย่างได้พบปะพูดคุยกับผู้ วิจัยเป็นกลุ่ม และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่มตัวอย่างด้วยกันเอง ผู้วิจัยประเมินถึงการ ตรวจเด้านมด้วยตนเอง ทบทวนความรู้และวิธีการในการตรวจเด้านมด้วยตนเอง ให้สตรีกลุ่มตัวอย่าง ให้ข้อมูลย้อนกลับ และสนับสนุนชี้แนะให้กำลังใจแก่สตรีกลุ่มตัวอย่างในการตรวจเด้านมด้วยตนเอง ชี้แนะแหล่งประโยชน์ ร่วมกันค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการตรวจเด้านมด้วยตนเอง หาสาเหตุและ แก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อให้สตรีกลุ่มตัวอย่างสามารถตรวจเด้านมด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องและคงไว้ ซึ่งความพยายามในการตรวจเด้านมด้วยตนเอง

5.3.4 ผู้วิจัยสรุปปัญหาในการตรวจเด้านมด้วยตนเองของสตรีกลุ่มตัวอย่าง เสนอให้กลุ่มทราบ พร้อมกับชี้แนะแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหของสตรีกลุ่มตัวอย่าง โดยเน้นถึงเป้าหมายในการตรวจเด้านมด้วยตนเองอย่างถูกต้องและเป็นประจำทุกเดือน

5.3.5 นัดหมายกับสตรีกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยจะมาพบอีกใน 4 สัปดาห์

5.4 พบครั้งที่ 4 เป็นการพบกับสตรีกลุ่มตัวอย่าง ห่างจากการพบครั้งที่สาม 4 สัปดาห์ใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยมีเป้าหมายเพื่อประเมินการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีกลุ่มตัวอย่าง เพิ่มแรงจูงใจ เพิ่มความมั่นใจในการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และคงความพยายามในการตรวจเต้านมด้วยตนเองอย่างถูกต้องและต่อเนื่องต่อไป ประกอบด้วยกิจกรรมเช่นเดียวกับครั้งที่ 3

5.5 หลังจากที่คุณวิจัยเข้าพบกับสตรีกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้การพยาบาลแบบสนับสนุน และให้ความรู้จนครบทั้ง 4 ครั้งแล้ว ผู้วิจัยจะเข้าพบสตรีกลุ่มตัวอย่างในอีก 4 สัปดาห์ต่อมา โดยมีเป้าหมายเพื่อติดตามผลของการให้การพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ โดยผู้วิจัยยังรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับสตรีกลุ่มตัวอย่าง และให้สตรีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการตรวจเต้านมด้วยตนเองซ้ำอีกครั้ง กล่าวขอบคุณและบอกสิ้นสุดการศึกษา

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for windows โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ เปรียบเทียบด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test) สถิติฟิชเชอร์ (Fisher' Exact Probability test) และค่าเฉลี่ยพิสัย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบด้วยสถิติทีแบบกลุ่ม (Grouped t-test)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลรวมของเครื่องหมายอันดับที่ (sum of ranks) ของคะแนนการตรวจเต้านมด้วยตนเองในระยะก่อนและหลังได้รับการพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบวิลคอกซ์จับคู่เครื่องหมายตำแหน่ง (Wilcoxon matched-pairs signed rank test) หลังการทดสอบการกระจายของข้อมูลแล้วพบว่าคะแนนการตรวจเต้านมด้วยตนเองมีการแจกแจงไม่เป็นแบบโค้งปกติ
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลรวมของอันดับที่ (sum of ranks) ของคะแนนการตรวจเต้านมด้วยตนเองในระยะก่อนและหลังได้รับการพยาบาลแบบสนับสนุนและให้ความรู้ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบแมนวิทนียู (Mann-Whitney U test) หลังการทดสอบการกระจายของข้อมูลแล้วพบว่าคะแนนการตรวจเต้านมด้วยตนเองมีการแจกแจงไม่เป็นแบบโค้งปกติ